

ΑΛΛΑΞΕ Η ΠΑΝΔΗΜΙΑ COVID-19 ΤΗΝ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΚΑΙ ΤΙΣ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΑΣΘΕΝΩΝ ΜΕ ΧΡΟΝΙΑ ΗΠΑΤΙΚΗ ΝΟΣΟ; ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΕΝΟΣ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΑΝΑΦΟΡΑΣ

Τόλης Χ, Βαδαρλής Α, Γιοβάνης Ε, Ευταξίας Χ, Τσαρούχης Κ, Μουαλλήμογλου Φ, Τίκος Γ, Καπετάνος Δ, Βασιλείου Κ, Παυλής Α, Κοντονικόλα Α, Μπρούβαλης Μ, Αυγερινός Α, Δημουλιός Φ, Μάρης Θ

Γαστρεντερολογική Κλινική ΓΝΘ Γ Παπανικολάου

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σκοπός της μελέτης είναι να διερευνήσει κατ'όσον η πανδημία COVID-19 άλλαξε την θεραπεία και την παρακολούθηση ασθενών χρόνιας ηπατικής νόσου (ΧΗΝ).

ΑΣΘΕΝΕΙΣ/ΜΕΘΟΔΟΣ

- Εξετάστηκαν αναδρομικά οι φάκελοι ασθενών με ΧΗΝ που παρακολουθούνται στα 3 εξωτερικά ιατρεία της κλινικής. Τονίζουμε ότι η λειτουργία των ΕΙ διεκόπη κατά την έξαρση της πανδημίας.
- Μελετήθηκαν τυχόν αλλαγές στη διαχείριση και θεραπεία των ασθενών αυτών ουσιαστικά μέχρι το τέλος της πανδημίας.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

- Εννιάμισι ενενήντα ένας ασθενείς με ΧΗΝ συμπεριλήφθηκαν στη μελέτη Α :589 Γ:402 ΜΗ 54.
- Καμία αλλαγή δεν έγινε στους ασθενείς αυτούς λόγω της πανδημίας ούτε και διακοπή των φαρμάκων σε προσβληθέντες από την νόσο (97).
- Η επείγουσα εισαγωγή για επιπλοκές όπως αιμορραγία, εγκεφαλοπάθεια, ασκίτη, ηπατονεφρικό σύνδρομο έγινε χωρίς καμία αναβολή όπως και επείγουσα χειρουργική αντιμετώπιση ομφαλοκήλης (2).
- Οι ενδοσκοπικές εξετάσεις/επανελέγχοι και τυχόν προγραμματισμένες χειρουργικές επεμβάσεις αναβλήθηκαν.
- Η παρακολούθηση των ασθενών διενεργήθηκε μόνο μέσω συχνής τηλεφωνικής επικοινωνίας, κοινωνικών δικτύων (απομακρυσμένη παρακολούθηση) και με την χρήση άυλης συνταγογράφησης/παραπεμπτικών.
- Δέκα τρεις ασθενείς χάθηκαν στο follow up όλοι με χρόνια ηπατίτιδα C και χρήση ουσιών.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

- Η ρύθμιση αυτής της κρίσιμης και άνευ προηγουμένου κατάστασης οδήγησε σε αλλαγές στη διαχείριση των ασθενών. Η τακτική παρακολούθηση στα ΕΙ διεκόπη.
- Η τακτική ενδοσκοπική παρακολούθηση διεκόπη επίσης. Η πλειονότητα των ασθενών συνέχισαν κανονικά τη θεραπεία. Η χειρουργική θεραπεία περιορίστηκε στις επείγουσες περιπτώσεις.